

Η «ΠΑΓΩΜΕΝΗ ΣΥΡΡΑΞΗ» ΕΠΑΝΕΡΧΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ ΤΗΣ ΑΤΖΕΝΤΑΣ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ

Θέση στην Ευρώπη ζητεί το Ναγκόρνο Καραμπάχ

Αφιξη στο Ερεβάν της Αρμενίας στις 3.00 μετά τα μεσάνυχτα, απ' όπου θα ξεκινούσε το μακρύ ταξίδι για το Στεπάνακερτ, την πρωτεύουσα του Ναγκόρνο Καραμπάχ.

Τα λιγοστά Lada που κυκλοφορούσαν στους δρόμους έδιναν μια αίσθηση εποχών Σοβιετικής Ενωσης. Και ξαφνικά ο δρόμος φωτίζει. Δεκάδες καζίνο και strip show κλαμπ εμφανίζονται δεξιά κι αριστερά, με τα χιλιάδες φωτάκια neon να μεταμορφώνουν την περιοχή σε Λας Βέγκας.

-«Μα καλά, τόσα καζίνο και κλαμπ πως συντηρούνται σε μια πόλη με πληθυσμό όσο η Θεσσαλονίκη;», αναρωτήθηκα.

- «Μην ανησυχείς, δεν πέφτουν έξω οι δουλειές τους. Εχουν σταθερή πελατεία Ιρανού, που έρχονται εδώ για ντόλτσε βίτα», θα μου πει αργότερα άνθρωπος που γνωρίζει καλά τα της περιοχής.

Η Αρμενία τού σήμερα είναι μία χώρα που προσπαθεί να σταθεί οικονομικά στα πόδια της, έχοντας υποστεί τις δύο τελευταίες δεκαετίες πληθυσμιακή αιμορραγία. Στριμωγμένη ανάμεσα στην Τουρκία και το Αζερμπαϊτζάν, που ασκούν επιθετική πολιτική εναντίον της, η Αρμενία επιχειρεί εδώ και χρόνια να προσεγγίσει την Ευρώπη, χωρίς ιδιαίτερη επιτυχία.

Όταν ο **Νικολά Σαρκόζι** πριν

Η διένεξη Αρμενίας-Αζερμπαϊτζάν απειλεί να δυναμτίσει την ειρήνη όσο δεν βρίσκεται οριστική λύση για την τύχη της περιοχής

ΚΩΣΤΑΣ ΠΛΙΑΚΟΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΗ

από χρόνια έλεγε «δεν θα επιτρέψω να φτάσουν τα σύνορα της Ευρώπης στο Ιράν», εννοούσε φυσικά την Τουρκία. Αντίθετα με τους διαδόχους του, σήμερα το πιθανότερο είναι ο πρώην Γάλλος πρόεδρος να επεδίωκε να φτάσουν τα σύνορα της Ευρώπης στο Ιράν, μέσω όμως της Αρμενίας. Ή, όπως είπε ο πρόεδρος του Ναγκόρνο Καραμπάχ **Μπάκο Σαχακιάν**, «να γίνει το Καραμπάχ το ανατολικό σύνορο της Ευρώπης».

Περιπέτεια

Η διαδρομή προς το Ναγκόρνο Καραμπάχ είναι μια περιπέτεια. Τριακόσια χιλιόμετρα από το Ερεβάν μέχρι το Στεπάνακερτ χρειάζονται έξι με επτά ώρες, καθώς δεν υπάρχει αεροπορική σύνδεση, κι αυτό γιατί το Αζερμπαϊτζάν απειλεί να καταρρίψει ακόμη και πολιτικά αεροπλάνα που θα πετάξουν πάνω από την αυτόνομη και ντε φάκτο ανεξάρτητη δημοκρατία του Ναγκόρνο Καραμπάχ - κάτι που ο **Τζέφρι Ρόμπερτσον**, μέλος του Συμβουλίου Δικαιοσύνης του ΟΗΕ, χαρακτήρισε πρόσφατα σε διάσκεψη για τη γενοκτονία των Αρμενίων «διεθνή τρομοκρατική απειλή». Ο πόλεμος μεταξύ Αζερμπαϊτζάν και Ναγκόρνο Καραμπάχ, το οποίο είχε την υποστήριξη της Αρμενίας, τελείωσε το 1994 με συντριβή των Αζέρων, αλλά το θέμα της εδαφικής ακεραιότητας παραμένει ανοικτό, με το Αζερμπαϊτζάν να αναζητεί ευκαιρία να πάρει τη ρεβάνς.

Η διαδρομή μπορεί να διαρκεί

Η συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού της περιοχής είναι Αρμένιοι χριστιανοί ορθόδοξοι.

φή της ατζέντας της διεθνούς διπλωματίας έντονα μετά την απόφαση της Αρμενίας να συμμετάσχει στην Ευρασιατική Τελωνειακή Ένωση, η οποία στην ουσία

ελέγχεται από τη Ρωσία. Το γεγονός αυτό αποτελεί ήττα της Ευρώπης που κινδυνεύει να χάσει ένα σημαντικό σύμμαχο στην Υπερκαυκασία. Μια χώρα δημοκρατική, που ζει με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και αρχές.

Με τη δικαιολογία ότι το ζήτημα του Ναγκόρνο Καραμπάχ έχει αφεθεί προς λύση στη διαπραγματευτική «ομάδα του Μινσκ» (υπό τη σκέπη του ΟΑΣΕ), η Ευρώπη περιμένει απλώς να λυθεί το πρόβλημα χωρίς να παρέμβει, κι αυτό για να μη διαταράξει τις ισορροπίες με το Αζερμπαϊτζάν λόγω του ότι σύντομα θα τροφοδοτείται με αζερικό φυσικό αέριο.

Η πρόσφατη συμφωνία για τον αγωγό TAP είναι μια σημαντική νίκη των Αζέρων, που ασκεί ακόμη μεγαλύτερη πίεση στην Αρμενία και στο Ναγκόρνο Καραμπάχ.

Επιλογές

Σε αυτό το πλαίσιο δεν μένουν και πολλές επιλογές στην Αρμενία από το να στραφεί στη Ρωσία και με αυτή τη λογική ακούγεται ιδιαίτερα προκλητική, για να μην πει κανείς εκβιαστική, η δήλωση του **Τζόζεφ Ντολ**, προέδρου του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος: «Η Αρμενία βρίσκεται σε σταυροδρόμι και έχει να επιλέξει ποιο δρόμο θα πάρει. Η Ευρώπη εξασφαλίζει κράτος δικαίου, ανάπτυξη και ευημερία και ελπίζουμε να επιλέξει το σωστό δρόμο». Προφανώς ο κ. Ντολ και οι περισσότεροι γραφειοκράτες των Βρυξελλών δεν βλέπουν ή δεν θέλουν να δουν ότι η σχέση

επτά ώρες, αλλά το ιδιαίτερο τοπίο σε αποζημιώνει. Οι ατέλειωτες οροσειρές με τις γυμνές πλαγιές τους, τα διάσπαρτα χωριά και κτίρια της εποχής του σοβιετικού ρεαλισμού σε μεταφέρουν σε άλλες εποχές. Η εικόνα βέβαια αλλάζει στο Στεπάνακερτ. Το μόνο που θυμίζει τις πληγές του πολέμου είναι το νεκροταφείο στο κέντρο της πόλης, μιας πόλης σύγχρονης, πεντακάθαρης και ασφαλούς να την περπατήσεις όλες τις ώρες της ημέρας και της νύκτας.

Το ζήτημα του Ναγκόρνο Καραμπάχ επανέρχεται στην κορυ-

Ο πόλεμος και ο αδιάκοπος αγώνας για εθνική

Ο πρόεδρος του Ναγκόρνο Καραμπάχ **Μπάκο Σαχακιάν**.

ΤΟ ΝΑΓΚΟΡΝΟ ΚΑΡΑΜΠΑΧ ήταν πάντα αυτόνομη περιοχή τους τελευταίους αιώνες, ασχέτως αν εντασσόταν στη Ρωσία ή στο Ιράν. Οι περιπέτειές του για να μην πάμε αρκετά παλιά ξεκινούν το 1923, όταν ο **Στάλιν**, προκειμένου να ικανοποιήσει τον **Κεμάλ Ατατούρκ** που δεν ήθελε ισχυρή Αρμενία, παραχώρησε το Καραμπάχ με μια άκυρη νομοτύπη δι-

αδικασία, όπως αποδείχθηκε, στο Αζερμπαϊτζάν. Παρά το γεγονός ότι είχε στη συντριπτική του πλειοψηφία αρμενικό χριστιανικό πληθυσμό και μιλούσε την αρμενική γλώσσα, το Καραμπάχ εντάχθηκε έχοντας μια σχετική αυτονομία, την οποία μετά το Αζερμπαϊτζάν την απέσυρε. Το 1989, λίγο πριν από την κατάρρευση της Σοβιετικής Ενωσης, ξεσπούν οι πρώτες διαδηλώσεις κατά της αζερικής

κυριαρχίας που καταλήγουν σε ένοπλες συγκρούσεις μεταξύ του αρμενικού πληθυσμού και του αζερικού στρατού.

Κλιμάκωση

Με την πτώση της ΕΣΣΔ, ο πόλεμος κλιμακώνεται και η Αρμενία υποστηρίζει πλέον ενεργά το στρατό του Καραμπάχ. Το 1994, οι Αρμένιοι όχι μόνο είχαν συντρίψει τους Αζέρους, αλλά είχαν

φτιάξει και μία ζώνη ασφαλείας γύρω από το Καραμπάχ που αντιστοιχούσε στο 14% των εδαφών του. Αυτή η ζώνη εξακολουθεί να ελέγχεται και σήμερα από το Καραμπάχ. Από τότε επικρατεί στην περιοχή μια εύθραυστη ανακωχή, με τους Αζέρους να εξοπλίζονται με πολύ ταχύτερο ρυθμό από ό,τι οι Αρμένιοι και το Καραμπάχ να είναι πλέον μια ντε φάκτο ανεξάρτητη χώρα, σπηριζόμενη όμως

